

photo: pexels Alex Azabache

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ 1.0 / EUROINTEGRATION 1.0

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В ЄС ТА УКРАЇНІ / LEGAL REGULATION OF MILK AND DAIRY PRODUCT PRODUCTION IN THE EU AND UKRAINE

Автор/Author: Елліна Юрченко/Ellina Yurchenko
Дизайн/Design: Аліна Одинець/Alina Odynets

I. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В ЄС

Основною правовою основою регулювання ринку молока і молочних продуктів в ЄС є Регламент (ЄС) № 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради, що встановлює спільну організацію ринків сільськогосподарської продукції (включно з молоком та молокопродуктами). Цей регламент спрямований на стабілізацію ринків і запобігання кризам шляхом створення «страхової сітки» для аграрного ринку (інтервенційні механізми та виняткові заходи), забезпечення прозорості ринку для прийняття виробниками кращих рішень, а також на підвищення якості та конкурентоспроможності продукції. Регламент 1308/2013 також заохочує кооперацію в ланцюгу постачання (через організації виробників та міжгалузеві організації) та встановлює мінімальні вимоги до якості продукції (маркетингові стандарти), включаючи правила використання захищених найменувань і конкуренції в агросекторі¹.

Для підтримки молочного ринку в періоди коливань та криз в ЄС застосовуються спеціальні ринкові інтервенційні механізми, що слугують страховою сіткою при серйозних дисбалансах. Основні з них – це державні інтервенції (викуп продукції) та допомога на приватне зберігання^{2 3 4}.

I. LEGAL REGULATION OF THE MILK AND DAIRY PRODUCTS MARKET IN THE EU

The main legal basis for regulating the milk and milk products market in the EU is Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council establishing a common organisation of the markets in agricultural products (including milk and milk products). This regulation aims to stabilise markets and prevent crises by creating a safety net for the agricultural market (intervention mechanisms and exceptional measures), ensuring market transparency for producers to make better decisions, and improving the quality and competitiveness of products. Regulation 1308/2013 also encourages cooperation in the supply chain (through producer organisations and interbranch organisations) and sets minimum requirements for product quality (marketing standards), including rules on the use of protected names and competition in the agricultural sector¹.

To support the dairy market during periods of fluctuations and crises, the EU uses special market intervention mechanisms that serve as a safety net in the event of serious imbalances. The main ones are public interventions (buy-back of products) and aid for private storage^{2 3 4}.

Public intervention consists in the purchase

- 1 Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products and repealing Council Regulations (EEC) No 922/72, (EEC) No 234/79, (EC) No 1037/2001 and (EC) No 1234/2007, - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1308>
- 2 Regulation (EU) 2021/2117 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 amending Regulations (EU) No 1308/2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products, (EU) No 1151/2012 on quality schemes for agricultural products and foodstuffs, (EU) No 251/2014 on the definition, description, presentation, labelling and the protection of geographical indications of aromatised wine products and (EU) No 228/2013 laying down specific measures for agriculture in the outermost regions of the Union, - <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/2117/oj/eng>
- 3 Commission Delegated Regulation (EU) 2016/1238 of 18 May 2016 supplementing Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to public intervention and aid for private storage (Text with EEA relevance) https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2016/1238/oj
- 4 Consolidated text: Commission Implementing Regulation (EU) 2016/1240 of 18 May 2016 laying down rules for the application of Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to public intervention and aid for private storage (Text with EEA relevance) https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2016/1240/oj/eng

Публічні інтервенції полягають у викупі продуктів державними органами з наступним розміщенням їх на державних складах до стабілізації ринку. У молочному секторі такий захід доступний для вершкового масла та знежиреного сухого молока. Є встановлені квоти: щороку з 1 лютого по 30 вересня державні агенції за фіксованою ціною викупають до 50 тис. тонн масла та 109 тис. тонн знежиреного сухого молока, що відповідають вимогам якості. Після вичерпання цих обсягів інтервенція може продовжуватися через тендерні закупівлі до кінця періоду. Накопичені інтервенційні запаси згодом вивільняються на ринок через тендери, оголошені Європейською Комісією, коли ринкова ситуація нормалізується. Втілення цих заходів на практиці забезпечують національні платіжні агентства держав-членів, які контролюють зберігання та реалізацію інтервенційних запасів⁵.

Іншим важливим інструментом стабілізації є дотації на приватне зберігання продукції. У молочному секторі ця підтримка доступна для масла, сухого знежиреного молока, а також для сирів. Схема передбачає часткове фінансування витрат на зберігання продукції, тимчасово вилученої з ринку, з метою зменшити пропозицію і підтримати ціни. На відміну від публічних інтервенцій, програми приватного зберігання відкриваються не автоматично, а лише за рішенням Єврокомісії, яка ухвалює відповідний регламент при виникненні потреби. У типовому випадку продукти закладаються на склад мінімум на

of products by public authorities and their subsequent placement in public warehouses until the market stabilizes. In the dairy sector, such a measure is available for butter and skimmed milk powder. There are established quotas: every year from 1 February to 30 September, public agencies buy up to 50 thousand tonnes of butter and 109 thousand tonnes of skimmed milk powder at a fixed price, meeting quality requirements. Once these volumes are exhausted, intervention can continue through tender purchases until the end of the period. The accumulated intervention stocks are subsequently released to the market through tenders announced by the European Commission when the market situation normalizes. The implementation of these measures in practice is ensured by the national paying agencies of the Member States, which control the storage and sale of intervention stocks⁵.

Another important stabilization tool is subsidies for private storage of products. In the dairy sector, this support is available for butter, skimmed milk powder and cheese. The scheme provides for partial financing of the costs of storing products temporarily withdrawn from the market in order to reduce supply and support prices. Unlike public interventions, private storage programs are not opened automatically, but only by decision of the European Commission, which adopts the relevant regulation when the need arises. In a typical case, products are stored for a minimum of 90 days and a maximum of

⁵ Consolidated text: Commission Implementing Regulation (EU) 2016/1240 of 18 May 2016 laying down rules for the application of Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to public intervention and aid for private storage (Text with EEA relevance) https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2016/1240/oj/eng.

90 діб і максимум на 210 діб, а розмір допомоги складається з фіксованої ставки на тонну плюс щоденна ставка за тонну зберігання⁶.

Для підвищення стійкості молочної галузі після скасування квот на виробництво молока у 2015 році, ЄС впровадив у 2012 році так званий «Молочний пакет» – комплекс заходів, спрямованих на зміцнення позиції виробників у збутовому ланцюгу⁷. Ці інструменти покликані врівноважити переговорну силу фермерів відносно переробників та покращити прозорість ринку.

Письмові контракти між виробниками та переробниками – державам ЄС надано право запроваджувати обов'язковість письмових договорів на постачання молока. У такому контракті, який укладається до відвантаження молока, повинні бути чітко визначені ключові умови: ціна (чи механізм її визначення), обсяг молока, тривалість дії угоди, умови оплати, порядок збирання та вивезення молока та положення про форс-мажор. Усі ці елементи контракту вільно узгоджуються сторонами; при цьому фермер має право відмовитися від запропонованої мінімальної тривалості контракту, якщо така вимога встановлена.

Колективні переговори через організації виробників – молочні фермери отримали можливість об'єднуватися в організації виробників, які колективно ведуть переговори з переробниками щодо умов контрактів, зокрема ціни на сире молоко. Щоб

210 days, and the amount of aid consists of a fixed rate per tonne plus a daily rate per tonne of storage⁶.

To increase the resilience of the dairy sector after the abolition of milk quotas in 2015, the EU introduced the so-called “Milk Package” in 2012 – a set of measures aimed at strengthening the position of producers in the supply chain⁷. These instruments are designed to balance the bargaining power of farmers vis-à-vis processors and improve market transparency .

Written contracts between producers and processors – EU countries are given the right to make written contracts for the supply of milk mandatory. Such a contract, which is concluded before the shipment of milk, must clearly define the key terms: price (or mechanism for determining it), volume of milk, duration of the agreement, payment terms, procedure for collection and export of milk and force majeure provisions. All these elements of the contract are freely agreed upon by the parties; in this case, the farmer has the right to refuse the proposed minimum contract duration, if such a requirement is established.

Collective bargaining through producer organisations – dairy farmers have been given the opportunity to form producer organisations that collectively negotiate with processors on contract terms, including the price of raw milk. In order to prevent

⁶ Consolidated text: Commission Implementing Regulation (EU) 2016/1240 of 18 May 2016 laying down rules for the application of Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to public intervention and aid for private storage (Text with EEA relevance) https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2016/1240/oj/eng.

⁷ Milk and dairy products, - https://agriculture.ec.europa.eu/farming/animal-products/milk-and-dairy-products_en#:~:text=The%20%27milk%20package%27%20introduced%20in,the%20quota%20system%20in%202015

запобігти спотворенню конкуренції, обсяги молока, охоплені такими колективними угодами, обмежені встановленими частками ринку (на рівні окремої країни та ЄС в цілому). Цей захід підвищує переговорну силу дрібних виробників і водночас допускається антитрастовими правилами як виняток, узгоджений із цілями Спільної аграрної політики.

Міжгалузеві організації – спеціальні організації, що об'єднують представників різних ланок молочного сектору (виробників, переробників, трейдерів), отримали юридично визначені можливості для спільної діяльності. Вони можуть спільно реалізовувати проекти з просування продукції, проведення наукових досліджень, впровадження інновацій та підвищення якості молочної продукції. Мета – поліпшення прозорості та взаєморозуміння між виробниками та переробниками, узгодження пропозиції з попитом. ЄС встановив правила визнання таких міжгалузевих організацій у молочної галузі і звільнив окремі їхні узгоджені практики від дії конкурентного законодавства на рівні ЄС.

Регулювання пропозиції сирів із захищеними назвами (PDO та PGI) – для збереження високої доданої вартості та якості традиційних європейських сирів, які часто є важливими для вразливих сільських регіонів, запроваджено механізм добровільного обмеження пропозиції таких сирів. За запитом організації виробників, міжгалузевої організації або групи виробників, що опікується певною зареєстрованою назвою сиру PDO та PGI, влада країни-члена може тимчасово встановити правила регулювання

distortions of competition, the volumes of milk covered by such collective agreements are limited to set market shares (at the level of a single country and the EU as a whole). This measure increases the bargaining power of small producers and is at the same time allowed by antitrust rules as an exception consistent with the objectives of the Common Agricultural Policy.

Interbranch organizations – special organizations that unite representatives of different parts of the dairy sector (producers, processors, traders), have received legally defined opportunities for joint activities. They can jointly implement projects to promote products, conduct scientific research, introduce innovations and improve the quality of dairy products. The goal is to improve transparency and mutual understanding between producers and processors, and to match supply with demand. The EU has established rules for the recognition of such interbranch organizations in the dairy sector and exempted some of their concerted practices from the application of competition law at the EU level.

Regulation of the supply of cheeses with protected designations of origin (PDO and PGI) – in order to preserve the high added value and quality of traditional European cheeses, which are often important for vulnerable rural regions, a mechanism has been introduced to voluntarily limit the supply of such cheeses. At the request of a producer organisation, interbranch organisation or group of producers responsible for a specific registered PDO and PGI cheese, the authorities of a Member State may

виробництва цього сиру. Мета такого регулювання – це запобігти перенасиченню ринку і падінню цін на високоякісні регіональні сири, забезпечивши стабільні прибутки місцевим виробникам.

Значна частина європейської молочної продукції (сири, сухе молоко, масло) поставляється на зовнішні ринки. Для експорту в окремі треті країни, які встановили імпорتنі квоти на молокопродукти, потрібне отримання експортної ліцензії від органів ЄС. З боку імпорту, доступ молочних продуктів на ринок ЄС регулюється митно-квотним режимом: імпортери повинні отримувати імпорتنі ліцензії, а на ввезену продукцію зазвичай нараховується ввізне мито^{8 9}. Разом з тим, ЄС уклав низку багатосторонніх та двосторонніх торговельних угод, що передбачають преференційний імпорт молочної продукції – зниження або обнулення мит в межах встановлених квот для партнерських країн.

Детальні правила реалізації експортно-імпортних режимів у молочному секторі встановлені спеціальними актами ЄС. Зокрема, Делегований регламент (ЄС) 2020/760 та Виконавчий регламент (ЄС) 2020/761, ухвалені 17 грудня 2019 року, визначають порядок видачі ліцензій і розподілу тарифних квот на експорт та імпорт молокопродуктів. Ці правила покликані забезпечити прозорість і контроль зовнішньої торгівлі, запобігти різким коливанням на внутрішньому ринку через імпорتنі потоки.

temporarily establish rules to regulate the production of this cheese. The aim of such regulation is to prevent market oversaturation and a fall in prices for high-quality regional cheeses, ensuring stable profits for local producers.

A significant part of European dairy products (cheese, powdered milk, butter) is supplied to external markets. For exports to certain third countries that have established import quotas for dairy products, an export license from the EU authorities is required. On the import side, access of dairy products to the EU market is regulated by a customs quota regime: importers must obtain import licenses, and imported products are usually subject to import duties^{8 9}. At the same time, the EU has concluded a number of multilateral and bilateral trade agreements that provide for preferential imports of dairy products - a reduction or elimination of duties within the established quotas for partner countries.

Detailed rules for the implementation of export-import regimes in the dairy sector are established by special EU acts. In particular, Delegated Regulation (EU) 2020/760 and Implementing Regulation (EU) 2020/761, adopted on 17 December 2019, determine the procedure for issuing licenses and distributing tariff quotas for the export and import of dairy products. These rules are designed to ensure transparency and control of foreign trade, and prevent sharp fluctuations in the domestic market due to

⁸ Commission Delegated Regulation (EU) 2020/760 of 17 December 2019 supplementing Regulation (EU) No 1308/2013 of the European Parliament and of the Council as regards the rules for the administration of import and export tariff quotas subject to licences and supplementing Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council as regards the lodging of securities in the administration of tariff quotas, - https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2016/1238/oj.
⁹ Commission Implementing Regulation (EU) 2020/761 of 17 December 2019 laying down rules for the application of Regulations (EU) No 1306/2013, (EU) No 1308/2013 and (EU) No 510/2014 of the European Parliament and of the Council as regards the management system of tariff quotas with licences, - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32020R0761>

Варто відзначити, що прямі експортні субсидії на молочні продукти у ЄС наразі не застосовуються (вони були поступово скасовані), а підтримка експорту здійснюється переважно через маркетингові програми та відкриття нових ринків.

Правова база дозволяє Єврокомісії втручатися у ринок і запроваджувати тимчасові заходи підтримки в особливих ситуаціях (статті 219-221 Регламенту 1308/2013). Такі заходи застосовуються під час серйозних порушень ринку, спричинених, наприклад, ембарго, різким падінням цін чи форс-мажорними подіями. Крім того, в рамках СМО існує резервний фонд кризової підтримки аграрного сектору, кошти з якого можуть бути залучені для фінансування таких надзвичайних заходів¹⁰.

ЄС встановив чіткі стандарти і вимоги до маркування молока та молочних продуктів. Законодавство дає визначення, що таке «молоко» і «молочні продукти», «питне молоко» тощо, і регулює використання цих назв при продажу. Це означає, що, приміром, термін «молоко» зарезервовано лише за продуктами тваринного походження відповідної якості. Встановлені категорії (наприклад, відсоток жиру в питному молоці: знежирене, напівжирне, повноцінне) уніфіковані по всьому ЄС. Такі стандарти гарантують прозорість для споживачів та чесну конкуренцію, унеможливляючи введення в оману щодо природи продукту¹¹.

import flows. It is worth noting that direct export subsidies for dairy products are currently not applied in the EU (they have been gradually abolished), and export support is provided mainly through marketing programs and the opening of new markets.

The legal framework allows the European Commission to intervene in the market and introduce temporary support measures in specific situations (Articles 219 - 221 of Regulation 1308/2013). Such measures are applied in cases of serious market disturbances caused, for example, by embargoes, sharp price drops or force majeure events. In addition, there is a reserve fund for crisis support for the agricultural sector within the CMO, from which funds can be mobilized to finance such emergency measures¹⁰.

The EU has set clear standards and requirements for the labelling of milk and dairy products. The legislation defines what constitutes "milk" and "dairy products", "drinking milk". etc., and regulates the use of these names in sales. This means that, for example, the term "milk" is reserved only for products of animal origin of appropriate quality. The established categories (for example, the percentage of fat in drinking milk: skimmed, semi-skimmed, whole) are unified throughout the EU. Such standards guarantee transparency for consumers and fair competition, making it impossible to mislead about the nature of the product¹¹.

¹⁰ Regulation (Eu) No 1308/2013 Of The European Parliament And Of The Council of 17 December 2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products and repealing Council Regulations (EEC) No 922/72, (EEC) No 234/79, (EC) No 1037/2001 and (EC) No 1234/2007, - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1308>

¹¹ Regulation (Eu) No 1308/2013 Of The European Parliament And Of The Council of 17 December 2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products and repealing Council Regulations (EEC) No 922/72, (EEC) No 234/79, (EC) No 1037/2001 and (EC) No 1234/2007, - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1308>

Для оперативного відстеження ситуації створена Європейська обсерваторія ринку молока (EU Milk Market Observatory), що збирає і публікує актуальні дані про виробництво, попит, ціни, витрати виробництва та прогностичні показники в молочному секторі¹². Цей аналітичний інструмент підвищує поінформованість учасників ринку і допомагає Єврокомісії вчасно реагувати на тенденції.

Реалізація політики на ринку молока здійснюється під наглядом Комітету з питань спільної організації аграрних ринків, до складу якого входять представники урядів країн ЄС і який очолює представник Єврокомісії. Комітет регулярно збирається для обговорення ситуації на ринку – рівня цін, обсягів виробництва, торгівлі, – та контролює прийняття Комісією імплементаційних актів у цій сфері. Така система гарантує, що рішення щодо інтервенцій чи інших заходів приймаються прозоро, за участі держав-членів, і відповідають реальним потребам ринку¹³.

Правове регулювання ринку молока та молочних продуктів в ЄС є всеосяжним і багаторівневим. Воно поєднує ринкові механізми стабілізації (інтервенції, приватне зберігання), структурні інструменти розвитку галузі (контракти, кооперація виробників, якісні схеми PDO та PGI), а також правила єдиного ринку (стандарти, ліцензування торгівлі) та кризові заходи підтримки. Такий комплексний підхід, закріплений у регламентах

Milk has been established to promptly monitor the situation (Market Observatory), which collects and publishes up-to-date data on production, demand, prices, production costs and forecast indicators in the dairy sector¹². This analytical tool increases the awareness of market participants and helps the European Commission respond to trends in a timely manner.

The implementation of milk market policy is supervised by the Committee on the Common Organisation of Agricultural Markets, which is composed of representatives of the governments of the EU countries and is chaired by a representative of the European Commission. The Committee meets regularly to discuss the market situation – price levels, production volumes, trade – and monitors the adoption of implementing acts in this area by the Commission. This system ensures that decisions on interventions or other measures are taken transparently, with the participation of the Member States, and meet the real needs of the market¹³.

The legal regulation of the milk and dairy products market in the EU is comprehensive and multi-layered. It combines market stabilization mechanisms (intervention, private storage), structural instruments for the development of the industry (contracts, producer cooperation, PDO and PGI quality schemes), as well as single market rules (standards, trade licensing) and crisis support

¹² Milk market observatory, - https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/overviews/market-observatories/milk_en

¹³ Agricultural committees, - https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/committees-and-expert-groups/agricultural-committees_en

ЄС, покликаний забезпечити стабільність постачання продовольства, справедливий дохід фермерам та конкурентоспроможність європейської молочної продукції на світових ринках, водночас захищаючи інтереси споживачів через стандарти якості.

measures. This comprehensive approach, enshrined in EU regulations, is designed to ensure the stability of food supplies, a fair income for farmers and the competitiveness of European dairy products on world markets, while protecting the interests of consumers through quality standards.

II. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ МОЛОКА І МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

II. LEGAL REGULATION OF THE MILK AND DAIRY PRODUCTS MARKET IN UKRAINE

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ МОЛОЧНУ ГАЛУЗЬ

1. Закон України від 24.06.2004 № 1870-IV «Про молоко та молочні продукти»;
2. Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», зі змінами;
3. Закон України від 18.05.2017 № 2042-VIII «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»;
4. Закон України від 04.02.2021 № 1206-IX «Про ветеринарну медицину»;
5. Закон України від 04.06.2009 № 1445-VI «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин»;
6. Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV «Про державну підтримку сільського господарства України»;
7. Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII

REGULATORY AND LEGAL ACTS REGULATING THE DAIRY INDUSTRY

1. Law of Ukraine dated 24.06.2004 No. 1870-IV "On Milk and Dairy Products" ;
2. Law of Ukraine No. 771/97-VR dated 23.12.1997 "On the basic principles and requirements for the safety and quality of food products" , as amended;
3. Law of Ukraine No. 2042-VIII of May 18, 2017 "On state control over compliance with legislation on food products, feed, animal by-products, animal health and welfare " ;
4. Law of Ukraine dated 04.02.2021 No. 1206-IX "On Veterinary Medicine" ;
5. Law of Ukraine dated 04.06.2009 No. 1445-VI "On Identification and Registration of Animals" ;
6. Law of Ukraine dated 24.06.2004 No. 1877-IV "On State Support for Agriculture of Ukraine" ;
7. Law of Ukraine dated 06.12.2018 No. 2639-VIII "On Information for Consumers on Food Products" ;

«Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів»;

8. Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів», зі змінами;

9. Постанова КМУ від 06.08.2025 № 950 «Порядок використання коштів для підтримки розвитку тваринництва та переробки продукції».

8. Order of the Ministry of Agrarian Policy dated 12.03.2019 No. 118 "Requirements for the safety and quality of milk and dairy products", as amended;

9. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 06.08.2025 No. 950 "Procedure for using funds to support the development of livestock breeding and product processing".

ВИМОГИ ДО ВИРОБНИКІВ МОЛОКА

Всі господарства, що займаються первинним виробництвом молока (утримання корів та продаж сирого молока), підлягають державній реєстрації як оператори харчового ринку. Реєстрацію здійснює Держпродспоживслужба відповідно до статті 25 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Це означає, що кожен виробник молока має бути офіційно зареєстрований і отримати експлуатаційний дозвіл на свої потужності. Така вимога запроваджена в рамках контролю простежуваності та безпечності продукції.

Первинні виробники повинні забезпечувати належні умови утримання тварин і дотримуватися ветеринарно-санітарних правил. Закон України «Про ветеринарну медицину» зобов'язує господарства проводити регулярні ветеринарні огляди та щеплення поголів'я. Молоко від хворих або підозрілих на захворювання тварин заборонено вводити в обіг. Господарство повинно отримати статус благополучного щодо основних хвороб тварин, аби молоко було придатним для продажу як харчовий продукт. Також необхідно виконувати інструкції щодо санітарної обробки корів

REQUIREMENTS FOR MILK PRODUCERS

All farms engaged in primary milk production (keeping cows and selling raw milk) are subject to state registration as food market operators. Registration is carried out by the State Service for Food Safety and Consumer Protection in accordance with Article 25 of the Law of Ukraine "On Basic Principles and Requirements for the Safety and Quality of Food Products". This means that each milk producer must be officially registered and receive an operating permit for its facilities. This requirement is introduced as part of the control of product traceability and safety.

Primary producers must ensure proper conditions for keeping animals and comply with veterinary and sanitary rules. The Law of Ukraine "On Veterinary Medicine" obliges farms to conduct regular veterinary examinations and vaccination of livestock. Milk from sick or suspected animals is prohibited from being put into circulation. The farm must obtain the status of free from major animal diseases so that the milk is suitable for sale as a food product. It is also necessary to follow instructions on the sanitary treatment of cows (washing and

(миття й дезінфекція вимені перед доїнням тощо) та забезпечувати належні умови доїння¹⁴.

Виробники сирого молока зобов'язані дотримуватися гігієнічних вимог під час доїння, збору і зберігання молока. Молоко після доїння має бути якнайшвидше профільтроване і охолоджене до температури не вище 6 °C, якщо воно здається на переробку, або не вище 8 °C при щоденному збиранні. Обладнання для доїння та молокопроводи повинні утримуватися в чистоті, проходити миття та дезінфекцію після кожного доїння. Працівники ферм мають дотримуватися правил особистої гігієни (миття рук, використання чистого одягу тощо) при поводженні з молоком¹⁵.

Кожна тварина (корова) на товарній фермі повинна бути ідентифікована згідно із Законом України від 04.06.2009 № 1445-VI «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» їй присвоюється унікальний ідентифікаційний номер і видається паспорт великої рогатої худоби. Переміщення тварин між господарствами реєструються у Єдиному державному реєстрі тварин. Це забезпечує простежуваність походження сировини: у разі виявлення небезпеки можна встановити, з якого господарства надійшло молоко. Виробник також зобов'язаний вести облік використання ветеринарних препаратів (особливо антибіотиків); молоко від корів, які отримували антибіотики, має відокремлюватися і не потрапляти в харчовий

disinfecting the udder before milking, etc.) and ensure proper milking conditions¹⁴.

Raw milk producers are required to observe hygiene requirements during milking, collection and storage of milk. After milking, milk must be filtered as soon as possible and cooled to a temperature not higher than 6 °C if it is handed over for processing, or not higher than 8 °C when collected daily. Milking equipment and milk pipelines must be kept clean, washed and disinfected after each milking. Farm workers must observe personal hygiene rules (washing hands, using clean clothes, etc.) when handling milk¹⁵.

Each animal (cow) on a commercial farm must be identified in accordance with the Law of Ukraine dated 04.06.2009 No. 1445-VI "On identification and registration of animals" it is assigned a unique identification number and a cattle passport is issued. Movements of animals between farms are registered in the Unified State Register of Animals. This ensures traceability of the origin of raw materials: in the event of a hazard, it is possible to establish from which farm the milk came. The producer is also obliged to keep records of the use of veterinary drugs (especially antibiotics); milk from cows that have received antibiotics must be separated and not enter the food chain until the end of the established quarantine period.

¹⁴ Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів», зі змінами, - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#n23>

¹⁵ Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів», зі змінами, - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#n23>

ланцюг до закінчення встановленого карантинного терміну.

ВИМОГИ ДО ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ МОЛОКА

В Україні запроваджено обов'язкову систему аналізу небезпечних факторів і контролю у критичних точках (НАССР) на підприємствах харчової промисловості, включаючи молокопереробні заводи. Відповідно до Закону України від 23.12.1997 № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», в редакції з 2016 року, впровадження НАССР стало поетапно обов'язковим: великі підприємства – з 2017 р., середні – з 2018 р., малі – з 2019 р. На сьогодні кожен оператор ринку, що займається переробкою молока, повинен мати впроваджену постійно діючу процедуру, засновану на принципах НАССР. Це означає, що на заводі ідентифіковано всі потенційні небезпечні чинники (мікробіологічні, хімічні, фізичні), визначено критичні контрольні точки (наприклад, пастеризація молока, охолодження, зберігання), встановлено критичні межі і проводиться моніторинг цих точок з веденням документації. Наявність НАССР перевіряється інспекторами держконтролю під час планових аудитів.

Молокопереробні підприємства зобов'язані дотримуватися вимог гігієни. Наказом № 118 затверджено, що переробні підприємства повинні мати належно обладнані цехи, системи CIP-мийки для молокопроводів та ємностей, гігієнічні програми прибирання та дезінфекції.

Персонал проходить медичні огляди та

REQUIREMENTS FOR MILK PRODUCTION AND PROCESSING

Ukraine has introduced a mandatory system of hazard analysis and critical control points (HACCP) at food industry enterprises, including dairy plants. In accordance with the Law of Ukraine dated 23.12.1997 No. 771/97-VR "On the basic principles and requirements for the safety and quality of food products", as amended in 2016, the implementation of HACCP has become mandatory in stages: large enterprises – from 2017, medium-sized enterprises – from 2018, small enterprises – from 2019. Today, every market operator involved in milk processing must have a constantly implemented a current procedure based on the principles of HACCP. This means that all potential hazardous factors (microbiological, chemical, physical) have been identified at the plant, critical control points have been determined (e.g., milk pasteurization, cooling, storage), critical limits have been set, and these points are monitored with documentation. The presence of HACCP is checked by state control inspectors during scheduled audits.

Dairy processing plants are required to comply with hygiene requirements. Order No. 118 states that processing plants must have properly equipped workshops, CIP systems for milk pipelines and containers, hygienic cleaning programs, and disinfection. Personnel undergo medical examinations and hygiene training. Control devices must be calibrated. Special attention is paid to

навчання з гігієни. Контрольні прилади повинні калібруватися. Особлива увага приділяється температурному режиму зберігання молока та готової продукції.

Якщо підприємство виробляє продукти з сирого молока, воно зобов'язане забезпечити окремі лінії чи чітко розподілені в часі процеси, щоб уникнути перехресного забруднення. Вимогами 2019 року запроваджено окремі правила для виробництва сирого питного молока для кінцевого споживача: таке молоко має розливатися або в місці виробництва (фермі) у чисту тару, або через спеціальні автомати для нефасованого сирого молока, що відповідають санітарним вимогам. Фермер, який реалізує сире питне молоко, повинен забезпечити наявність інфраструктури та доводити до споживачів інформацію про необхідність кип'ятіння такого молока перед вживанням. Ця вимога прописується в документах на реалізацію сирого молока¹⁶.

Переробні підприємства здійснюють контроль кожної партії сирого молока, що надходить від ферми або заготівельника. Згідно з «Вимогами до безпечності та якості молока», молокозаводи повинні проводити лабораторні дослідження сирого молока на кількість мікроорганізмів, соматичні клітини, температуру замерзання та залишки інгібіторів¹⁷.

Оператори молокопереробки впроваджують програми передумови – санітарні плани,

the temperature regime of storage of milk and finished products.

If a company produces raw milk products, it is obliged to provide separate lines or clearly timed processes to avoid cross-contamination. The 2019 requirements introduced separate rules for the production of raw drinking milk for the end consumer: such milk must be bottled either at the place of production (farm) into clean containers, or through special vending machines for unpackaged raw milk that meet sanitary requirements. A farmer who sells raw drinking milk must ensure the availability of infrastructure and inform consumers about the need to boil such milk before consumption. This requirement is prescribed in the documents for the sale of raw milk¹⁶.

Processing plants control each batch of raw milk coming from the farm or procurer. According to the "Requirements for Milk Safety and Quality", dairies must conduct laboratory tests on raw milk for the number of microorganisms, somatic cells, freezing temperature and inhibitor residues¹⁷.

Dairy operators implement prerequisite programs – sanitary plans, pest control programs, traceability, etc. The State Service for Food Safety and Consumer Protection carries out planned state supervision over such enterprises. In particular, their implementation of HACCP plans is checked, samples of dairy products are taken to check

¹⁶ Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів», зі змінами, - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#n23>

¹⁷ Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів», зі змінами, - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#n23>

програми контролю шкідників, простежуваності тощо. Держпродспоживслужба здійснює плановий державний нагляд за такими підприємствами. Зокрема перевіряється виконання ними планів НАССР, відбираються зразки молочних продуктів для перевірки на відповідність нормативам безпечності. У разі виявлення порушень застосовуються заходи – від приписів щодо усунення недоліків до тимчасового припинення виробництва або відкликання продукції з ринку, а також штрафні санкції¹⁸.

ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ МОЛОКА І МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ

Українське законодавство встановлює категорії якості сирого коров'ячого молока, адаптовані до європейських норм. В Україні діють три ґатунки сирого товарного молока: екстра, вищий і перший, амолоко другого ґатунку поступово виведено з промислового обігу¹⁹. Всі молочні продукти, що виробляються і продаються в Україні, мають відповідати обов'язковим показникам безпеки, встановленим як національними нормативними документами, так і технічними регламентами, гармонізованими з європейськими.

Держпродспоживслужба здійснює ринковий нагляд: відбирає зразки молочної продукції в роздрібній торгівлі для перевірки на фальсифікацію та відповідність показникам. Умовою імпорту молочних продуктів на митну територію України є їх відповідність вітчизняним вимогам безпечності та якості²⁰.

compliance with safety standards. In case of violations, measures are taken – from instructions to eliminate deficiencies to temporary suspension of production or withdrawal of products from the market, as well as penalties¹⁸.

REQUIREMENTS FOR THE QUALITY AND SAFETY OF MILK AND DAIRY PRODUCTS

Ukrainian legislation establishes quality categories for raw cow's milk, adapted to European standards. In Ukraine, there are three grades of raw commercial milk: extra, superior and first, and second-grade milk is gradually being phased out of industrial circulation¹⁹. All dairy products produced and sold in Ukraine must meet mandatory safety standards established by both national regulatory documents and technical regulations harmonized with European ones.

The State Service for Food Safety and Consumer Protection carries out market surveillance: it takes samples of dairy products in retail trade to check for falsification and compliance with indicators. A condition for importing dairy products into the customs territory of Ukraine is their compliance with domestic safety and quality requirements²⁰. Customs authorities allow

¹⁸ Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів», зі змінами, - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#n23>

¹⁹ Закон України від 24.06.2004 № 1870-IV «Про молоко та молочні продукти», - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15#Text>

²⁰ Закон України від 24.06.2004 № 1870-IV «Про молоко та молочні продукти», - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15#Text>

Митні органи пропускають імпортовану продукцію лише за наявності міжнародного ветеринарного сертифіката і після ветеринарно-санітарного контролю на кордоні.

imported products to pass only if there is an international veterinary certificate and after veterinary and sanitary control at the border.

ВИМОГИ ДО МАРКУВАННЯ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ

Маркування молока і молочних продуктів в Україні регламентується загальними вимогами до інформації про харчові продукти²¹ та спеціальними нормами для молочної галузі, встановленими Законом України «Про молоко та молочні продукти». Основні принципи полягають у обов'язковій інформації на етикетці молочної продукції, яка повинна містити точну номінальну назву продукту, дату виробництва і кінцеву дату споживання, умови зберігання, найменування та адресу виробника, номер партії та інше. Інформація обов'язково подається українською мовою, шрифт має бути розбірливим. Українське законодавство наразі чітко забороняє називати термінами «молоко», «масло», «сир» продукти, в яких частина молочного жиру або білка заміщена немолочними компонентами. Такі продукти мають іншу назву і маркуються словами «із заміниками молочного жиру» або «Продукт із заміниками складових молока» прямо під основною назвою²². Маркування повинно відповідати вимогам захисту географічних назв. Національне законодавство впроваджує охорону таких назв згідно з європейськими правилами. Загалом вимоги до маркування молочних продуктів суттєво узгоджені з

DAIRY PRODUCT LABELING REQUIREMENTS

Labeling of milk and dairy products in Ukraine is regulated by general requirements for food information²¹ and special standards for the dairy industry established by the Law of Ukraine “On Milk and Dairy Products”. The main principles are mandatory information on the label of dairy products, which must contain the exact nominal name of the product, date of production and end date of consumption, storage conditions, name and address of the manufacturer, batch number, etc. The information must be provided in Ukrainian, the font must be legible. Ukrainian legislation currently clearly prohibits calling the terms “milk”, “butter”, “cheese” products in which part of the milk fat or protein is replaced by non-dairy components. Such products have a different name and are labeled with the words “with milk fat substitutes” or “Product with milk component substitutes” directly under the main name²². Labeling must meet the requirements for the protection of geographical names. National legislation implements the protection of such names in accordance with European rules. In general, the requirements for labeling dairy products are substantially aligned with European regulations. The consumer must

²¹ Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів», - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр#Text>

²² Закон України від 24.06.2004 № 1870-IV «Про молоко та молочні продукти», - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15#Text>

європейськими правилами. Споживач має отримати повну і достовірну інформацію про продукт. Особлива увага приділяється запобіганню введення споживачів в оману щодо складу²³.

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ МОЛОКОМ І МОЛОЧНИМИ ПРОДУКТАМИ

Продаж сирого молока кінцевим споживачам дозволений лише за дотримання чітко визначених умов та обмежень. Відповідно до змін 2024 року, сире питне молоко можна реалізувати споживачу лише у визначених місцях: безпосередньо з ферми-виробника, через фермерський магазин (при господарстві), з автоцистерни або резервуара-ємності на ринку, а також через спеціальні молкомати (автомати з розливу нефасованого сирого молока). Заборонено продаж сирого молока врозлив у невстановлених місцях. Кожна партія такого молока повинна мати довідку ветсанконтролю про благополуччя господарства і якість молока. На ринках дозволяється продаж сирого молока та домашнього сиру лише за наявності довідки ветеринарної лабораторії ринку про перевірку кожної партії (досліджують кислотність, густину, відсутність домішок соди, перексиду, а також роблять швидкий тест на бактерії та антибіотики). Для сирого молока обов'язкова наочна інформація для покупця: «Перед споживанням кип'ятити» – це правило введене з санітарно-профілактичною метою²⁴. У разі спалаху небезпечних хвороб тварин в певному регіоні може

receive complete and accurate information about the product. Particular attention is paid to preventing consumers from being misled about the composition²³.

DOMESTIC TRADE IN MILK AND DAIRY PRODUCTS

The sale of raw milk to end consumers is permitted only under clearly defined conditions and restrictions. According to the 2024 amendments, raw drinking milk can be sold to consumers only in designated places: directly from the producer farm, through a farm shop (at the farm), from a tanker truck or a tank-tank at the market, as well as through special milk dispensers (automatic machines for bottling bulk raw milk). The sale of raw milk in bulk in unspecified places is prohibited. Each batch of such milk must have a certificate from the veterinary control service about the well-being of the farm and the quality of the milk. The sale of raw milk and homemade cheese in the markets is permitted only if there is a certificate from the veterinary laboratory of the market about the inspection of each batch (acidity, density, absence of soda, peroxide impurities are examined, and a rapid test for bacteria and antibiotics is also performed). For raw milk, visual information for the buyer is mandatory: "Boil before consumption" - this rule was introduced for sanitary and preventive purposes²⁴. In the event of an outbreak of dangerous animal diseases in a certain region, quarantine may be

²³ Закон України від 24.06.2004 № 1870-IV «Про молоко та молочні продукти», - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15#Text>

²⁴ Наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів», зі змінами, - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0593-19#n23>

запроваджуватися карантин, який включає заборону вивезення сирого молока за межі осередку хвороби. Молочні продукти можуть реалізовуватися через магазини, супермаркети, ринки, ярмарки – за умови належного температурного режиму та термінів зберігання. Внутрішня торгівля регулюється санітарними правилами для продовольчих ринків і правилами роздрібної торгівлі продовольчими товарами.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА МОЛОЧНОГО СЕКТОРУ

Держава реалізує програми фінансової підтримки виробників молока та переробників, щоб стимулювати розвиток галузі, особливо в умовах скорочення поголів'я і воєнних ризиків.

Постанова Кабміну від 06.08.2025 № 950 «Порядок використання коштів для підтримки розвитку тваринництва та переробки продукції» передбачає два основні види державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції (у межах скотарства). Підтримка надається на безповоротній основі за визначеними напрямками через Державний аграрний реєстр, за умови відповідності отримувача вимогам Порядку та з урахуванням загального ліміту допомоги на отримувача і пов'язаних осіб.

Перший вид підтримки – часткове відшкодування вартості закуплених племінних тварин. Йдеться про компенсацію витрат на племінних нетелів молочного, молочно-м'ясного та м'ясного напрямку, а також племінних телиць м'ясного напрямку продуктивності, які придбані у вітчизняних

introduced, which includes a ban on the export of raw milk outside the outbreak. Dairy products can be sold through shops, supermarkets, markets, fairs - provided that the appropriate temperature regime and storage periods are observed. Domestic trade is regulated by sanitary rules for food markets and rules for retail trade in food products.

STATE SUPPORT FOR THE DAIRY SECTOR

The state implements programs of financial support for milk producers and processors to stimulate the development of the industry, especially in conditions of livestock reduction and military risks.

Cabinet Resolution dated 06.08.2025 No. 950 "Procedure for using funds to support the development of livestock breeding and product processing" provides for two main types of state support for the development of livestock breeding and processing of agricultural products (within the framework of livestock breeding). Support is provided on a non-refundable basis in certain areas through the State Agrarian Register, provided that the recipient meets the requirements of the Procedure and taking into account the total limit of assistance for the recipient and related persons.

The first type of support is partial reimbursement of the cost of purchased breeding animals. This involves compensation for the costs of breeding heifers of the dairy, dairy-meat and meat direction, as well as breeding heifers of the meat direction of

племінних заводів/репродукторів та/або ввезені у режимі імпорту. Розмір такої підтримки становить до 80% вартості (без ПДВ), але не більше 50 400 грн за одну голову.

Другий вид підтримки – часткове відшкодування вартості об'єктів будівництва та/або реконструкції. Компенсація стосується тваринницьких ферм і комплексів для утримання великої рогатої худоби, доїльних залів, а також потужностей (об'єктів) з переробки побічних продуктів тваринного походження у галузі скотарства (II–III категорії). Базовий розмір підтримки – до 25% вартості (без ПДВ), а для об'єктів, розташованих на територіях можливих/активних бойових дій (за затвердженням переліком), – до 50% вартості (без ПДВ). Підтримка надається лише щодо об'єктів, будівництво або реконструкція яких розпочалися не раніше 24.02.2022, а також за умови, що строк будівництва або реконструкції становив не менше 6 місяців і об'єкт введено в експлуатацію належним чином.

productivity, which are purchased from domestic breeding plants/reproducers and/or imported under the import regime. The amount of such support is up to 80% of the cost (excluding VAT), but not more than UAH 50,400 per head.

The second type of support is partial reimbursement of the cost of construction and/or reconstruction facilities. Compensation applies to livestock farms and complexes for keeping cattle, milking parlors, as well as facilities (facilities) for processing animal by-products in the livestock industry (categories II–III). The basic amount of support is up to 25% of the cost (excluding VAT), and for facilities located in areas of possible/active hostilities (according to the approved list), up to 50% of the cost (excluding VAT). Support is provided only for facilities whose construction or reconstruction began no earlier than 24.02.2022, and also provided that the construction or reconstruction period was at least 6 months and the facility was put into operation properly.